

ΣΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΝ: ΖΟΥΜΠΟΥΛΙΑ, ΥΑΚΙΝΘΟΣ.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

324: Ο Μέγας Κωνσταντίνος νικά τον Λικίνιο στη Μάχη της Αδριανούπολης.

1815: Οι Άγγλοι συλλαμβάνουν το Ναπολέοντα Βοναπάρτη, ενώ προσπαθεί να διαφύγει από τη Γαλλία.

1866: Η Πρωσία γίνεται ηγέτιδα δύναμη του γερμανικού έθνους, νικώντας την Αυστρία στη μάχη του Κένιγκκραντς.

1884: Εγκαινιάζεται ατύπως στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης ο δείκτης Dow Jones. Πήρε το όνομά του από δύο δημοσιογράφους που τον δημιούργησαν, τον Τσαρλς Ντόου και τον Έντουαρντ Τζούνος. Οι δύο δημοσιογράφοι τον δημοσίευαν κάθε μέρα σε ένα εφημεριδάκι που εξέδιδαν υπό τον τίτλο Customers Afternoon Letter.

1933: Οι Ναζι αρχίζουν να διώχνουν τους Εβραίους από τις δημόσιες υπηρεσίες της Γερμανίας.

1960: Η εφημερίδα Το Βήμα ανακοινώνει ότι καταργεί την υπογεγραμμένη και τη βαρεία.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1883: Φραντς Κάφκα, τσέχος συγγραφέας. (Η Δίκη) (Θαν. 3/6/1924)

1909: Σταύρος Νιάρχος, εφοπλιστής και επιχειρηματίας, από τους πλουσιότερους ανθρώπους του κόσμου. (Θαν. 16/4/1996)

1957: Λόρα Μπράνγκαν, αμερικανίδα τραγουδίστρια. (Gloria, Self Control) (Θαν. 26/8/2004)

ΘΑΝΑΤΟΙ

1904: Τέοντορ Χερτζλ, ουγγροεβραίος δημοσιογράφος, ιδρυτής του σιωνιστικού κινήματος. (Γεν. 2/5/1860)

1935: Αντρέ Γκουστάβ Σιτροέν, γάλλος μηχανικός και ιδρυτής της φερώνυμης αυτοκινητοβιομηχανίας (Citroen). (Γεν. 5/2/1878)

1937: Τζέικομπ Σικ, αμερικανός εφευρέτης της ηλεκτρικής ξυριστικής μηχανής και ιδρυτής της εταιρείας ειδών ανδρικής περιποίησης Schick. (Γεν. 16/9/1877)

Σταύρος Νιάρχος (1909 – 1996)

Από τους δυναμικότερους και πιο επιτυχημένους επιχειρηματίες του 20ου αιώνα, με διεθνή αναγνώριση και καταξίωση. Εφοπλιστής, από τους θεμελιωτές του μεταπολεμικού ελληνικού θαύματος στη ναυτιλία. Η «βεντέτα» του σε προσωπικό και επιχειρηματικό επίπεδο με τον σύγαμβρό του Αριστοτέλη Ωνάση τροφοδότησε τις σπύλες των εφημερίδων όλου του κόσμου και διαμόρφωσε μέρος του προσωπικού του μύθου.

Ο Σταύρος Νιάρχος γεννήθηκε στις 3 Ιουλίου 1909 στην Αθήνα. Οι γονείς του, με καταγωγή από την Λακωνία, μόλις είχαν επιστρέψει στην πατρίδα από τις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου διατηρούσαν ένα πολυκατάστημα στο Μπάφαλο της Νέας Υόρκης. Ο πατέρας του Σπύρος ασχολήθηκε με το εμπόριο λαδιού, ενώ η μητέρα του Ευγενία καταγόταν από την πλούσια οικογένεια των αδελφών Κουμάνταρου, που διατηρούσε στον Πειραιά τον αλευρόμυλο «Ευρώτας».

Ο Σταύρος Νιάρχος τελείωσε το Βαρβάκειο και τη Νομική Αθηνών. Το 1929 άρχισε να εργάζεται στον αλευρόμυλο των θείων του και γρήγορα ξεχώρισε για τις διοικητικές ικανότητές του. Αντιλαμβανόμενος το μεγάλο κόστος από την εισαγωγή σιταριού από την Αργεντινή και τη Σοβιετική Ένωση, έπεισε τους θείους του ότι θα τους συνέφερε καλύτερα εάν είχαν δικά τους πλοία. Κατά τη διάρκεια της μεγάλης οικονομικής κρίσης, αγόρασε 6 πλοία αντί 120.000 δολαρίων.

Το 1930 συνάπτει τον πρώτο του γάμο με την Ελένη Σπορίδη, κόρη ναυάρχου, με την οποία χωρίζει ένα χρόνο αργότερα. Στα μέσα της δεκαετίας του '30 ο θείος του Νίκος Κουμάνταρος μεταναστεύει στις ΗΠΑ. Μετά από λίγο τον ακολουθεί και ο ανιψιός του. Το 1939 παντρεύεται σε δεύτερο γάμο την 20χρονη Μελπομένη Κάπαρη, κόρη πλοιοκτήτη από τη Σύρο και χήρα διπλωμάτη. Τον ίδιο χρόνο αυτονομείται επιχειρηματικά από τον θείο του. Ιδρύει τη Niarchos Group, με 2 πετρελαιοφόρα και 5 φορτηγά.

Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου στρατεύεται και υπηρετεί ως Σημαιοφόρος στο Πολεμικό Ναυτικό. Συμμετέχει στις συμμαχικές επιχειρήσεις στη Νορμανδία, όπου παρασημοφορείται. Τα πλοία του μισθώνονται από τους Συμμάχους και έξι από αυτά βυθίζονται. Το 1947 χωρίζει από τη γυναίκα του Μελπομένη και η γνωριμία του με τον εφοπλιστή Σταύρο Λιβανό θα τον βάλει στα μεγάλα σαλόνια. Φλερτάρει με τη 14χρονη κόρη του Τίνα και όταν ο πατέρας της αρνείται να του δώσει το χέρι της, λόγω της μικρής της ηλικίας, παντρεύεται τη μεγαλύτερη αδελφή της Ευγενία. Τρία χρόνια αργότερα, η Τίνα παντρεύεται τον μεγάλο ανταγωνιστή του, Αριστοτέλη Ωνάση, γεγονός που εξοργίζει τον Νιάρχο.

Με τα 2.000.000 δολάρια της αποζημίωσης από τα βυθισμένα πλοία του και τα 16 «Λίμπερτυ», που πήρε ως δώρο από την αμερικανική κυβέρνηση, ο Νιάρχος ανακάμπτει οικονομικά και επενδύει σε μεγάλα τάνκερ. Η κίνησή του αυτή αποδεικνύεται ευφυής και θα τον καταστήσει έναν από τους μεγαλύτερους πλοιοκτήτες στον κόσμο. Για πολλά χρόνια του ανήκε ο μεγαλύτερος ιδιωτικός στόλος του κόσμου. Θα εισέλθει στη χωρεία των Κροίσων και θα ονομαστεί «Χρυσός Έλληνας». Γίνεται εξώφυλλο στο περιοδικό «Time» με φόντο τα τάνκερ του (τεύχος 6ης, Αυγούστου 1956). Είναι η εποχή της καταξί-

ωσης. Οι κακές γλώσσες λένε, όμως, ότι το εξώφυλλο του стоίχισε 500.000 δολάρια.

Την ίδια εποχή, ο Νιάρχος αγοράζει το νησί Σπετσοπούλα στον Αργοσαρωνικό, ακολουθώντας ανάλογη κίνηση του ανταγωνιστή του Αριστοτέλη Ωνάση με τον Σκορπιό και γίνεται ένας από τους μεγαλύτερους συλλέκτες έργων τέχνης, με προτροπή της γυναίκας του Ευγενίας. Το 1957 αγόρασε ολόκληρη τη συλλογή του γνωστού αμερικανού πθολογού Έντουαρντ Ρόμπινσον, η οποία περιελάμβανε 58 έργα ιμπρεσιονιστών και μεταϊμπρεσιονιστών ζωγράφων, αντί έξι εκατομμυρίων δολαρίων.

Από τα μέσα της δεκαετίας του '50 άρχισε να επενδύει στην Ελλάδα, επωφελούμενος του ευνοϊκού νομοθετικού πλαισίου. Οι δύο σπουδαιότερες επενδύσεις του είναι τα «Ελληνικά Διυλιστήρια» Ασπροπούργου (σήμερα ΕΛΔΕ) και τα «Ελληνικά Ναυπηγεία» στον Σκαρμαγκαλά, που για μεγάλο διάστημα υπήρξε το μεγαλύτερο ναυπηγείο στη Μεσόγειο.

Το 1965 ο Νιάρχος, που τρελαινόταν για το σκι, γνωρίζεται στο σαλέ του στην Ελβετία με τη Σαρλότ Φορντ, εγγονή του θρυλικού αυτοκινητοβιομηχανού Χένρι Φορντ. Η νεαρή Αμερικανίδα μένει έγκυος και το σκάνδαλο ξεσπάει. Η Ευγενία, η μητέρα των τεσσάρων παιδιών του (Φίλιππου, Σπύρου, Κωνσταντίνου και Μαρίας-Ειρήνης), ζητά και παίρνει διαζύγιο. Ο Νιάρχος παντρεύεται με πολιτικό γάμο τη Φορντ, η οποία φέρνει στον κόσμο το πέμπτο παιδί του, την Έλενα - Άννα. Στο μεταξύ, ξαναφουντώνει ο έρωτάς του για την Ευγενία. Χωρίζει με τη Φορντ, αλλά δεν χρειάζεται να ξαναπαντρευτεί την Ευγενία, καθώς το διαζύγιο τους δεν αναγνωρίζεται στην Ελλάδα, ούτε βεβαίως ο πολιτικός γάμος του με τη Φορντ. Στις 4 Μαΐου 1970 ο Νιάρχος απασχολεί και πάλι τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων όλου του κόσμου. Η γυναίκα του Ευγενία, 44 χρονών, βρίσκεται νεκρή στη Σπετσοπούλα, κάτω από μυστηριώδεις συνθήκες. Ο ιατροδικαστής βρήκε σημάδια πάλης και μώλωπες στο σώμα της. Αυτοκτόνησε ή δολοφονήθηκε η Ευγενία; Η επίσημη εκδοχή είναι θάνατος από υπερβολική χρήση βαρβιτουρικών και η υπόθεση κλείνει για τον Νιάρχο με απαλλακτικό βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών, παρά την παραπεμπτική πρόταση του εισαγγελέα.

Την εκδοχή της δολοφονίας από τον Σταύρο Νιάρχο υποστηρίζει ο δημοσιογράφος

Σπύρος Καρατζαφέρης στο βιβλίο του «Φάκελλος Νιάρχος» (εκδόσεις «Κάκτος»), επιτέγασμα της μεγάλης του δημοσιογραφικής έρευνας, που δημοσιεύθηκε σε 58 συνέχειες στην εφημερίδα «Ελευθεροτυπία» το δίμηνο Μαΐου - Ιουνίου 1976. Στο ίδιο μήκος κύματος κινείται και ο συγγραφέας Βασίλης Βασιλικός στη μυθιστορηματική εκδοχή του συμβάντος, με τίτλο «Ο Ιατροδικαστής» (εκδόσεις Λιβάνη).

Ο Νιάρχος ξεπερνά γρήγορα το χαμό της Ευγενίας και το 1971 παντρεύεται την αδελφή της Τίνα, που φαίνεται να είναι ο μεγάλος του έρωτας. Η Τίνα είχε χωρίσει το 1959 με τον Ωνάση, αφού του είχε χαρίσει τα δύο παιδιά του, Αλέξανδρο και Χριστίνα. Το 1974 η Τίνα θα πεθάνει και αυτή από βαρβιτουρικά, εξαιτίας του χαμού του γιου της Αλέξανδρου σε αεροπορικό δυστύχημα. Οι φήμες οργιάζουν και πάλι. Η Τίνα πέθανε στο ξενοδοχείο «Ντε Σαντελιέ» του Παρισιού και ο Νιάρχος κοιμόταν στο διπλανό δωμάτιο.

Μετά την κρίση του 1973, ο Νιάρχος πούλησε κάποιες από τις ναυτιλιακές επιχειρήσεις του και επεκτάθηκε στο εμπόριο διαμαντιών και τα χρηματοοικονομικά, φθάνοντας να κατέχει το 2% της μεγαλύτερης τράπεζας του κόσμου Citybank. Επένδυσε, επίσης, στα άλογα κούρας με εκτροφεία στη Γαλλία και τις ΗΠΑ. Συνέχιζε να εμπλουτίζει τη συλλογή έργων τέχνης του με έργα των Βαν Γκογκ, Γκόγια, Ελ Γκρέκο και Ρούμπενς. Η αυτοπροσωπογραφία του Πικάσο τού κόστισε 47.850.000 δολάρια το 1989.

Οι θαλαμηγοί του («Κρεολή», «Ατλαντίς 1 και 2») ήταν πλωτά μουσεία. Μοναδικοί πίνακες υπήρχαν στο σπίτι του Παρισιού (κτίσμα του 18ου αιώνα στην αριστερή όχθη του Σηκουάνα), στο σαλέ του Σεν Μόριτζ, στη βίλα του στη Γαλλική Ριβιέρα, στο ρετιρέ του στο Κλάριτζ του Λονδίνου και φυσικά στη Σπετσοπούλα. Η συλλογή του, σύμφωνα με τους ειδικούς, κόστιζε πάνω από ένα 1 δισεκατομμύριο δολάρια.

Ο Νιάρχος βρισκόταν στην κορυφή και συμπεριλαμβανόταν στη λίστα με τους 100 πλουσιότερους ανθρώπους του κόσμου, σύμφωνα με τη λίστα του περιοδικού «Fortune». Στις αρχές της δεκαετίας του '90 αποσύρθηκε στο πουχαστήριό του στο Σεν Μόριτζ, όπου πέθανε στις 16 Απριλίου 1996, χτυπημένος από μια σπάνια αρρώστια, που του είχε παραλύσει το ανοσοποιητικό του σύστημα.